

ע"פ 9232/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 9232/17

לפני:
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט י' אלרון

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 05.11.2017 בת"פ 42692-06-16

בשם המערער: עו"ד רחל דניאלי

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

בשם שירות המבחן לנוער: עו"ד טלי סמואל

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. מונח בפנינו ערעור על חומרת רכיב המאסר בפועל בגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (ת"פ 42692-06-16), בו הורשע המערער במסגרת הסדר טיעון בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1)+(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק). בית משפט קמא גזר עליו 16 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, מאסר על תנאי, חילוט התחייבות שהוטלה עליו בהליך קודם ופיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪. על אחיו הבגירים של המערער, אשר הורשעו יחד עימו בכתב האישום, נגזרו מאסרים לריצוי בעבודות שירות ומאסרים על תנאי - בשל תרומת המצומצמת יחסית לאירוע.

על פי כתב האישום, בשנת 2016 המערער, בן 17 במועד ביצוע המעשים, פנה לאדם הסובל מנכות ומרותק לכיסא גלגלים ביציאה מבית הכנסת, והטיח בו עלבונות כגון "אני מתפלל כבר שתמות" ללא כל התגרות מצידו. כתוצאה מכך הגיעו המתלוננים - אחיו ובן דודו של האדם בו הוטחו העלבונות - לביתו של המערער ושל משפחתו. במקום התפתחה קטטה, במהלכה המערער דקר את אחד המתלוננים בחזהו, וכתוצאה מכך השני נדרש לאשפוז ולניתוח. המערער עשה זאת באמצעות סכין שהביא מביתו, בה הוא הצטייד לאחר שאימו לקחה מידי סכין אחרת אותה הביא עימו לאירוע מבעוד מועד.

2. הסנגורית הדגישה שלושה נימוקים בערעור: הראשון הוא כי בית המשפט המחוזי לא פעל כנדרש ממנו בכובעו כבית משפט לנוער, על אף החובה לעשות זאת נוכח גילו של המערער בעת ביצוע העבירה. הנימוק השני הוא כי המערער שהה במעצר באיזוק אלקטרוני תקופה של כשבעה חודשים, ונתון זה לא זכה למשקל הראוי; והנימוק השלישי הוא כי תסקיר שירות המבחן החיובי שהוגש לבית המשפט המחוזי, והמליץ על מאסר שירות בעבודות שירות, וכך גם התסקיר שהוגש לקראת הליך זה - לא זכה להתייחסות מספקת בגזר הדין. באת כוח המדינה סברה כי בנסיבות העניין בית משפט קמא שקל את מלוא הנסיבות, וכי אין לקבל את הערעור.

אכן צודקת הסנגורית כי על בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לנוער, להקפיד על המתווה של הוראות הדין המיוחדות בנושא. הבדל מוכר וחשוב הוא כי בעוד שבגיר כפוף לכללי הענישה הקבועים בתיקון 113 לחוק (להלן: התיקון), לא כך המצב ביחס לקטין. מצב משפטי זה אינו שרירותי והוא בא לקראת הנאשם הקטין, תוך מתן דגש לגילו ולנסיבותיו האישיות. בענייננו הערכאה המבררת לא הקפידה עד הסוף להימנע מהפעלת התיקון, ולא פעלה באופן מלא בהתאם להוראות הדין שנקבעו. ודוק, כפי שבית המשפט המחוזי עצמו ציין, טרם התיקון ניתן היה לשקול שיקולים כגון אלה המופיעים בו, אך עם זאת, ובהתאם לסעיף 40טו לחוק, כיום יש לשקול את המקרה על פי הכללים המחייבים בכל הנוגע לקטנים. בנוסף, אכן יש משקל לתקופה בה שהה המערער באיזוק אלקטרוני, וכמובן שדווקא בתיק נוער יש משקל ממשי לשיקולי שיקום, והכל בהתאם לנסיבות המקרה. לגבי התסקיר - הוא אכן חיובי, וכך ביתר שאת לגבי התסקיר המעודכן. ואולם, בביקורת הערעורית יש לשקול את מלוא התמונה. נכון לתת את הדעת לתוצאה העונשית, וכן לבחון האם ערכאה קמא נתנה בפועל את דעתה לשיקולים לקולה ולחומרה, תוך מתן משקל ראוי לעובדה שהנאשם הוא קטין.

אינני סבור כי נפלה שגגה בהליך קמא. בית המשפט המחוזי נתן דעתו לנימוקים לקולה, לרבות נסיבות המעשה והעושה, לתקופת המעצר באיזוק אלקטרוני ולתסקיר החיובי. חרף האמור, אין להתעלם מהמסוכנות שעולה מהמקרה ואף מהאכזריות, ולכך יש להוסיף כי העבירה בוצעה שבועיים בלבד לאחר גזר דין קודם של המערער, בגין עבירת אלימות דומה מסוג דקירה ופציעה. מבחינת גילו של המערער, כל קטין יהא גילו אשר יהא, רשאי ליהנות מהגישה העונשית הראויה לנאשמים קטנים. עם זאת אין להתעלם מכך שהמערער היה בן 17 וארבעה חודשים בעת האירוע.

מעשה העבירה, על נסיבותיו, מוסיף פן של חומרה שמחייב הטלת עונש חמור. המערער בחר לצאת מביתו ולהתעמת עם המתלוננים כאשר הוא מצויד בסכין, ואף הגדיל והביא סכין נוספת לאחר שהראשונה נלקחה ממנו על ידי אימו. עניין זה מלמד על תכנון ועל רצון להכניס נשק קר לתוך זירת המחלוקת. חרף גילו הצעיר, הוא היה "הרוח החיה" באירוע, וניתן אף לומר כי ללא עלבונותיו הוא לא היה מתרחש. חלקם הקטן יחסית של אחי המערער הוא הסיבה שהוטלו עליהם עונשים בעבודות שירות ומאסרים על תנאי בלבד. העיקר הוא כי המערער היה הדומיננטי באירוע מתחילתו ועד סופו. יודגש הנזק שנגרם לנפגע העבירה – קרע באונה תחתונה בספריו סגמנת ריאתית, קרשי דם ודם בחלל חזה שמאל – והכל על רקע לא רקע מיותר שנולד בחטא, הוא הבעת עלבונות קשים כלפי אדם בהיותו מרותק לכיסא גלגלים ללא כל הסבר להתנהגות קשה זו. נראה כי יש מקום להתייחס לתסקיר החיובי, אך באותה מידה ישנו צורך בהרתעה פרטנית כלפי המערער, תוך התחשבות בכישלוננו המהיר והסמוך למועד בו נגזר דינו בתיק הקודם. כידוע, קטינות איננה חסינות, והאינטרס הציבורי מחייב כי העונש שנגזר על קטין ייתן ביטוי לקטינותו מצד אחד, אך גם לצורך להגן על הציבור מהצד האחר.

3. בהינתן האינטרס הציבורי הרחב, לרבות הגנה על נפגעים פוטנציאליים בגין מעשי אלימות תוך שימוש בסכין – עונש המאסר בפועל אינו חמור. אל לנו להשלים עם תופעה זו, ואין מדובר בגזירה חברתית מחייבת. סיכומי של עניין, בית המשפט המחוזי העניק משקל ראוי לקטינותו של המערער, על נסיבות המקרה. התוצאה היא, לפי מבחן המעשה והעושה, כי דין הערעור להידחות – וכך הייתי מציע לחברי.

ש ו פ ט

השופט ע' ברון:

אני מסכימה עם חברי השופט נ' הנדל, כי בנסיבות המקרה אין מקום להתערב בגזר הדין שהושת על המערער והוא יוותר על כנו.

ש ו פ ט ת

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

ש ו פ ט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' הנדל.

על המערער להתייבב לתחילת ריצוי עונשו בימ"ר הדרים, ביום 15.5.2018 לא יאחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, י"ז באייר התשע"ח (2.5.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט
